

Zakaj imamo slabe ceste?

Najslabši material za ceste je gramoz, ki ga bo treba nadomestiti z granitom in porfirjem

Ljubljana, 28. novembra.
Mnogo se je že in se še bo razpravljalo o naših cestah, ki so ponekod zelo slabе in so za naraščajoči promet, posebno avtomobilski, prava muka. Ko so pred leti popravljali posavsko cesto z Jezice v Ljubljano so se mnogi upravičeno nadeli, da bo bolje, vsaj za nekaj časa, pa so varali, predno so popravila ceste do končali, ki imela tam, kjer so z delom potrebeli, že kotanje in poslabšanje ceste je postalo kmalu zopet splošno. Upoštevati je treba pač ogromen vozni, avtomobilski in tovorni promet, za katerega bi moral biti cestice vse drugače odporna, kot pa je.

Zanimivo so navedbe znanega strokovnjaka, ki se z vso intenzivnostjo bavi s težkim problemom, kako zboljšati naše ceste. Klimatične razmere naših krajev z vročim poletjem, mrzlo zimo in obilnimi padavinami v vseh letnih časih, skrajno neugodno vplivajo na odpornost apnencev ali karbonatov, ki se pri nas običajno uporabljajo kot gramoz za ceste. Apnenec zaradi svoje porozne strukture vsebuje vodo, ki izvira iz vlage hribov, kar se stopnjuje padavine. Tako z vodo nasteni kamni zmrzajo v razpadajo. Zelo nepovoljno pa vpliva na apnenec ogljikova kislina, ki je v vodi in tudi v deževnicah.

Nekateri apnenci z rastoco vsebino magnesija prehajajo v dolomite in kažejo na videz večjo trdnost, ki jo pa zaradi navedenih vplivov kmalu izgube. Navidezna trdnost in s tem dozdevno večjo odpornost jim daje običajno večja vsebina železa. Zelezov pa pri pomanjšuje odpornost dolomita. Izpostavljenje vremenskim vplivom in kislku, pri čemer nastaja žvepla kislina, ki na karbonate razkrasijoče vpliva.

Najbolj neprimeren material za ceste je gramoz iz strog vodovodja, ki je povredni in odparel kamenin sora in hribov, ker pride že obrušen in prepojen z vodo na cesto. Dokler ni bil avtomobilski promet

tako razvit kot danes, se je še nekako izhajalo z apnenim gramozom. Javno je, da neodporni kamenina, porozna po svoji strukturi in zražljiva po kemičnih vremenskih vplivih, ne more prenesti velikega pritiska koles labkega ali težkega avtomobila. Škoda je denarja, ki se leta za letom izdaja za gramoz, ki le navidezno izboljša cesto za nekaj mesecov, povzroči pa takoj nove izdatke za stranje blata in odvoz ali pa za odstranjanje prahu. Ta način vzdrževanja cest je najdražji in najslabši. Misiliti bo treba na zamenjavo apnenca organskega izvora z erupcionalnimi kameninami kot je felsit porfir in drugimi. Felsit porfir je znatno odpornnejši od navadnega zelenega porfirja. Vulkanske kamenine ne vskravajo vode, tedaj ne zmrzajo, dosegajo gostoto 96% in se ne obrusijo neglo zaradi velike trdnosti.

Naprava cest z odpornejšimi kameninami vulkanskega izvora bo zahetovala stalno nadzorstvo. Skrbeti bo treba za hitri odtok vode, da se prepreči zmeščanje cestišča, potrebna bo tudi kontrola pritiska osi, pri čemer je važna širina kolesnih platišč.

V interesu lepo vzdrževanih cest, dobre prometa in zdravnja pa je, da se cestišča redno oskrbujajo in snajijo, poškodovani ali obrabljeni del ceste je takoj popraviti z dodajo novega materiala. Pri nas je, žal, običaj, da se ceste temeljito popravijo, oziroma bolje redeno, naštejmo jesenj ali spomladni, ves ostali čas v letu pa so pušcene brez nadzorstva ogromnim zahtevam, ki jih stavlja naša vsekdanja promet. V inozemstvu imajo skoro na vsak km stalnega cestnega delavca, ki popravlja in zboljuje cesto čim se opazijo poškodbe. Posebno se to opazi na izrazito avtomobilskih cestah.

Pri smotrenem postopanju naših mero- dajnih činiteljev bo mogoče zboljšati naše ceste, ki bodo lahko za vzor, obenem pa v ponos naroda in države.

Vzorna kamniška gasilska župa

V zadnjih 15 letih je bilo ustanovljenih v kamniškem srezu 21 novih gasilnih društev

Kamnik, 27. novembra.
O kamniški gasilski župi gre glas, da je ena najagilnejših v naši banovini. Ob ustanovitvi pred 15 leti je štela 13 društev, danes pa jih ima 34. To pomeni, da je bilo v zadnjih 15 letih ustanovljenih v kamniškem srezu 21 novih gasilnih društev. Večina novoustanovljenih društev si je že v najkrajšem času nabavila potrebno gasilno orodje in si postavila lasten dom. Koliko zmore požrtvovalo delo naših gasilcev, je dokaz v tem, da ima kamniška gasilska župa 30 gasilnih domov, premoženje vseh društev pa je cenjeno na 2,197.000 Din. Društva imajo tudi 56.000 Din gotovine in le okrog 360.000 Din dolga. Stroški delovnega članstva v župi je letos 1360, podprtih članov je 580, časnih pa 39.

V nedeljo se je vršil izredni občeni zbor župe, na katerem je bil navzoč tudi sreski načelnik g. Voušek, kom. zastopalca kapetan g. Čimmek in poročnik g. Turk, mestno občino pa notar g. Zevnik in g. Fran Rebernik. Zbor je otvoril načelnik župe g. poslanec Anton Cerer, ki je po krakem nagovoru predlagal vdanostne brzovajke Nj. Vel. kralju, ministru dr. Hanžeku in banu dr. Marušiču. Predlog je bil z odobravanjem soglasno sprejet.

Poročilo o delovanju župe je podal agilni tajnik g. Fran Fajdiga. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da je tajništvo odposlalo nad 150 okrožnic in 112 drugih dopisov. Župna blagajna izkazuje ob zaključku z 145 Din gotovine. Po poročilih je bila odboru poddeljena razrešnica.

Pred prehodom na volitve je sreski načelnik g. Voušek spregovoril par besed o reorganizaciji gasilstva ter pozival zastopnike društva, da izvolijo delaven odbor, ki bo vodil župu v smislu jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva. Notar g. Zevnik je kot zastopnik mestne občine pozdravil zborovalec in jih pozval na vneto delovanje v gasilskih vrstah. Izjavil je, da vidijo občine v reorganiziranem gasilstvu ono veliko in potrebitno pomoč, ki bo v slučaju nevarnosti prevzela požarno policijsko službo. Zato bodo občine rade po najboljši moči podpirale gasilstvo.

Edinstvo in lepo soglasje naše gasilske župe pri delu za skupno cilje je bila izražena na tudi pri volitvah nove uprave. Delegati vseh 34 društev so sestavili skupno listo, na kateri je bil ponovno izvoljen za načelnika poslanec g. Anton Cerer, za načelnika pa Ignac Tomc iz Moravč. Tajnik je Franc Fajdiga (namestnik Jože Zupan), blagajnik pa Janko Humar (namestnik Franc Homar). Člani uprave so z. Wil. Mann (Studa), Gregor Hribar (Lhan), Sarc (Lukovica), Štebe (Moste). V nadzornem odboru so Kosec (Menges), Srajs (Radomlje), Škof (Kamnik), Engelmar (Smartno) in Cankar (Vodice). Delegata za skupščino sta gg. Cerer in Fajdiga.

Po volitvah je poslanec g. Cerer izročil župnemu tajniku g. Franu Fajdigu diplome, s katero ga je češkoslovenska Vatrogasna občina imenovala za častnega člana in mu podelila zlato kolajno v priznanje za vzorno dolgoletno delovanje v gasilskih vrstah. Zatem je imel g. Cerer daljši nagovor, v katerem je razvil lepe misli o novih nalogah našega gasilstva, kateremu je novi zakon zagotovil pomoč in razumevanje pri državni oblasti, zakonito zagotovljen vir dohodkov pa bo omogočil četam, da se tehnično čim bolj izpopolnilo. Važne so tudi naši gasilstva na kulturno prosvetnem polju. H koncu je poslanec g. Cerer pozival zastopnike društva, naj imajo vedno pred očmi, da je gasilstvo sredi političnih borb ovojnjišče, kjer naj druži bratska ljubav vse člane v delu za vzbujanje naših idej.

Pred zaključkom so se v živahnih debati razmotrivala razna vprašanja tehničnega in administrativnega značaja, o prirejanju predavanj, o sanitetni in samaritanški službi itd.

Toda — šment — na birtovske stiče strele so morda tam pozabili, ker se imajo preveč dela z razdeljevanjem hrupertovcem in smo jim kar mi Stičani dali črnega kraha in pittora ter jih spravili spati, da ne bi preveč misili na svoje ljubčke, ki so se pozabivali na široki hrbti po ljubljanskih ulicah.

Juvančičeva je bila zabodena v srce

Za morilcem ni nobenega sledu — Kaj je pokazala obdukcija umorjenkinega trupla

Videm — Krško, 28. novembra.

Preiskava glede umora pokojne posestnice in vdove ge. Marije Juvančičeve, ki je bila na strašen način umorjena sred Vidma, je v polnem teku, a rezultata ni nobenega. Orožniki so sicer aretirali tri osumljence, seveda je pa vprašanje, če so z umorom v zvezi. Spričo tega je seveda prebivalstvo še vedno zelo razburjeno in živi v velikem strahu.

A. O'Dwyer: 233 Dve siroti

Roman

Peter je prikmal.

— Imenitno! Za popoln uspeh zadostuje dobra volja učiti se.

— O, na to se lahko zanesete, go-spod doktor!

— To je vse, kar sem hotel vedeti. Vse drugo bo stvar učitelja... ki pride.

— Pride?... Kdaj pa?

— Še danes. Bil sem tako trdno prepričan, da sprejmeš mojo ponudbo, da sem povabil učitelja, ne da bi govoril o tem s teboj.

Zarez radosti je zaigral na obrazu ubogega fanta. Saj ni mogel upati, da se bo zdravnik takoj zavzel zanj.

Za hip se je pognaša njegova domišljija v nedogledne višave; videl je v duhu pred seboj celi, ki ga je hotel zdravnik doseči. Veselil se je že dobre vzgoje, ki se mu je obetala.

Da, tudi on bo izobražen človek... Ta čudež se je mogel zgoditi. On, zanemarjeni in zavrnjeni Frochardkin sin, postane... nekdo!... On, šepasti brusač, ki si nikoli ni drznal misliti na najneznanje mesto v družbi, bo živel novo življenje... Plemeniti zdravnik odstrani najprej njegovo telesno hiblo, potem pa poskrbi za njegovo izobrazbo, da postane polnovereden član človeške družbe.

Toda za to je bila potrebna železna volja.

Da, zares! Voljo bo imel; učil se bo tako marljivo in vztrajno, kakov je takoj nekoč od jutra do večera po ulicah, v vetrju, dežju in snegu, noseč svojo krošnjo na hrbitu in skoraj vedno lačen.

In kot da ga je to upanje, to navdušenje izpremnilo, je sklenil roke in vzkliknil:

Ah, gospod doktor, kaj sem storil dobremu bogu, da mi je poslal tako plemenitega zaščitnika in dobrotnika?

Ubogi fant je hotel prijeti zdravnika za roko, da bi mu jo poljubil.

— Dovolj bo tega vznemirjanja, — je dejal zdravnik, — pomiri se, priatelj. Dovolj bo še časa govoriti o hvalnostenosti.

Strežnik je prišel povedat, da čaka zunaj učitelj. Zdravnik ga je takoj sprejel. Odvedel ga je k Petrovi poselji in dejal smeje:

Tu je učenec in sicer prav dober učenec. Lahko boste napravili iz njega, kar boste hoteli. Pomnite pa, da me bo tem bolj veselilo, čim hitreje bo pouk napredoval.

Dzad, pa, ko zdravnik tu nima več kaj početi, se umakne učitelju.

In zdravnik se je prijazno nasmejal Petru ter odšel.

Pouk je napredoval in vsak dan je prisnašal s seboj napredok. Dijak in bolnik se je počutil zelo dobro. Peter se ni več dolgočasil in prosti čas, ki sta mu ga prepustila njegov učitelj in zdravnik, je posvečal mislim na dragi slepo dekle, ki jo je ljubil z vso silo svojega srca.

In zdaj, ko se je njegov duh od dne do dne bolj jasnil, je šele prav razumeł čuvstvo, ki ga je vzbudila v njem Luiza.

Odkar je ležal v bolnici, se je že stokrat pripravljal vprašati zdravnika, kako je z Luizo; toda vedno se je ustrašil v hipu, ko bi bil moral izgovoriši že davno pripravljeno vprašanje.

Zdaj je pa že znal izraziti svoje misli tudi drugače in ne samo s slučajnimi besedami, ki so mu priše na jezik. Vedel je že, kako se da izvzvati odgovor brez neposrednih vprašanj.

Zdravnik se ni motil, ko je dejal, da je Petrov duh zmožen silnega razvoja, če bi doblj oporo izobrazbe. Ester mu je to kuma tudi jasno dokazal, ko se je zdravnik nekega dne odločil temeljito preizkusiti ga.

— Izvrstna učenca imate, gospod, — je dejal učitelj, — in priznati moram, da je pod vašim vodstvom hitro napredoval... Vztrajata oba na tej poti in lahko bom vesel tega, kar sem storil.

Po učiteljevem odhodu se je pa znova obrnil k Petru, rekoč:

— Izobrazba ti še ne zadostuje. Moram tudi vedeti, da moj šepasti brusac ne bo več vlačil za seboj hrome-

noge. To je tudi važno vprašanje. Sklenil sem namreč izlečiti tvoje telo in duha... Poglejta, če boš mogel klicati vstati in kdaj boš smel napraviti nekačko akrov... z bergijami. In začel je Petru odvijati nogo.

— Glei, vse je v najlepšem redu! — je vzkliknil radostno. — Še nikoli se mi ni posrečila operacija te vrste. — Torej bom lahko kmalu hodil? — je vprašal Peter nekam boječe.

— Počasi, priatelj... Zaenkrat še ne. A potem bomo rabili za začetek dobre brige.

— Ali mora biti to?

— Seveda, priatelj, — je odgovoril zdravnik. In smeje je priporabil:

— Glei, glej, ima že nečimurne misli... Prvi sadovi vzgoje... Čudim se, da me moj gospod varovanec še ni prosil, naj mu pošljem lasničarja, da bi mu po modri počesar zanemarjene kodre... Treba bo napudrati gospodovo glavo, da bo lepa, le-lj? Velja, Peter, obljudim vam to, vaša zunanjost bo v najlepšem redu.

Peter je ves zmeden zajecjal nekaj nerazumljivih besed.

— Dobro, dobro, o tem bova gorovila pozneje, ko boste popolnoma zavoljni sami s seboj in — — z menoj, — je dejal zdravnik.

Do tega trenutka Peter ni mogel ničesar zvedeti o Luizi.

Zdele se je, da je zdravnik ugani, kakšne misli roje Petru po glavi. Zato je hotel počakati, da pride sam z barvo na dan in ni mu hotel pomagati iz zadrege.

— Čakam, fant, — je dejal nagajivo, — moral se boste pač odločiti in vprašati mene... Prideš... prideš; in kmalu!

Zdravnik se ni motil. Nekeva jutra je Peter občudoval zdravnikovo umetnost ves srečen, da mu je tako uspešno naravnal zblmljeno nogo; slednji je pa dejal smeje:

— In to gotovo ni največji čudež, kar ste jih napravili, gospod doktor?

— Imel sem res mnogo težji primer, — je odgovoril zdravnik, — in često imam opraviti z mnogo težjimi operacijami.

— Da... je pritrdiril Peter.

— Na občutljivih delih telesa.

— Posebno na očeh, kajne? — je menil Peter.

— Da. Z očmi je treba ravnati zelo previdno... recimo pri mreni...

— Pri mreni?... Ali ni to tudi primer... gospodčine Luize?

Te besede so mu ušle proti volji; končno je izgovoril ime, ki ga je neprestano nosil v srcu, ime ljubljenega dekleta.

Zdravnik ga je pogledal in odgovril počas:

— Da, priatelj, gospodična Luiza ima... mreno; toda tu je še nekaj drugega in njen primer je najtežji, kar sem jih kdaj poznal.

— O, moj bog! — je vzkliknil Peter prestrašeno. — Kaj če bi bilo ubog dekor!

— Kaj še! Poskusimo lahko operativi jo... In na to operacijo se pripravljamo že dolgo... odkar sem začel s teboj... Hotel sem namreč poskusiti obo operaciji naenkrat, če bi bilo to mogoče.

Petrov strah se je bližal vrhuncu. Ce bi se bil upal, bi bil vprašal zdravnika, ali je operacija oči nevarna.

Toda zdravnik se je delal resnega, skoraj vznemirjenega. Peter je okleval. Bal se je, da bo zvedel, da je zelo malo upanja na uspeh operacije.

Zdravnik je znova načkal pogovor.

— Bojam se, — je dejal, — da ne nastane po operaciji nova nevarnost...

— Morda ste že opazili znake, — je vzkliknil Peter z drhtečim glasom.

— Ne, še ne... Priznam pa, da se bojam. Pripravljeni moramo biti na vse. Storim kar bo mogoče, da se posreči operacija mrene. Bil bi pa brez modri proti otrpnjenju očesnega živca.

— Otrpnjenje! — je vzkliknil Peter ves iz sebe. Srce mu je močno utriplalo. In zadrhtel je tako po vsem telesu, da je zdravnik to opazil.

— Razumem, priatelj, da se bojite za uboga Luizo, — je dejal. — Saj ste jo poznali in lahko ste ocenili njen plemenito srce. Toda pozabite ne smete, da se morate še vedno strogo držati mojih navodil. Najmanjša neprevidnost bi zadostovala, pa bi bila zaman operacija, ki ste jo tako pogumno pre-

stali.

— Razumem, priatelj, da se bojite za uboga Luizo, — je dejal. — Saj ste jo poznali in lahko ste ocenili njen plemenito srce. Toda pozabite ne smete, da se morate še vedno strogo držati mojih navodil. Najmanjša neprevidnost bi zadostovala, pa bi bila zaman operacija, ki ste jo tako pogumno pre-

stali.

Po učiteljevem odhodu se je pa znova obrnil k Petru, rekoč:

— Izobrazba ti še ne zadostuje. Moram tudi vedeti, da moj šepasti brusac ne bo več vlačil za seboj hrome-

„TITUS-PERLEN“

je priznan neškodljiv kombinacijski preparat, ki vsebuje vse možnosti zvišanja potence z medicamentoznim zdravljenjem. Ta preparat je rezultat nekaj desetletij trajajočih raziskav znanega učenjaka na polju sekalne znanosti, zdravstvenega svetnika dr. Magnusa Hirschfelda. »TITUS-PERLEN« se izdelujejo pod stalnim kliničnim nadzorstvom berlinskega instituta za sekalno znanost. Seznamite se s funkcijami človeških organov s pomočjo mnogočtevinskih slik v petih barvah, ki so znanstveno raztolmačene in se dobe pri nas zastonj.

Zastopnik: mag. farm. Drag. Kajzer, tt.

Cosmochemia, Zagreb 115

Smičklasova ulica 23

• TITUS-PERLEN v originalnih omotih:

po 100 komadov za moške Din 180.-

po 100 komadov za ženske Din 200.-

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

Oglas odobren od min. soc. pol. in nar. str. št. 2.102 od 16.11. 1933.

Modna konfekcija

Najboljši nakup

A. PRESKER, LJUBLJANA.

Sv. Petra cesta 14. 11/T

TRISOBNO STANOVANJE

lepo, solično, z verando in kopainico ter vsem komfortom se oddaj takoj v vilu na Dolenjski st. 33 (pred gostilno »Pri Plan-karje«).

250,- DIN MESECNO stanovanje dveh sob, kuhinje in pritiklin — oddam takoj.

Naslov v upravi »Slovenskega Narodca«.

4570

PEK. POMOCNIKA

sprejemem. — Vrečer, Podkoren, Kranjska gora.

4588

POSREDUJEM

denar na

HRANILNE KNJIZICE

vsih denarnih zavodov.

Rudolf Zore, Ljubljana, Gle-

dališka 12. 87/L

I. C.

Pismo žal prepozno dvignjeno.

Prosim za sestanek; četrtek,

ozir. sobota. Kraj in čas isti.

Pozdravljam. — >Izkreni odno-

šajec.

DVOSTANOVANJ. HISKA

napravljaj. — Lebe, Reka, po-

šta Hoče.

4603

TOVRONI AVTO

napravljaj. — »Merkur«, Mari-

bor, Meljska 12.

4602

POZIV!

Dotična znanega gospa, katera je pomotoma včeraj vzel zavitek novih snežk, namesto sivoje stare, se napsro, da iste takoj odda v trgovini Oblat.

Sv. Petra cesta, ker sicer bi imela sitnosti.

4909

ZAHVALA.

Podpisana se zahvaljujem pedikerju Avbelnu, ker mi je odstranil hude ozebilinske bolečine. — Uslužben je v kopalništvu Okrožnega urada. — Pavla Tomšič, uradnica.

4601

KRAJEVNO ZASTOPSTVO

za čokoladni šlager odda »Vin-

gar«, Novi Sad, Kralja Aleksan-